

РЕКОМЕНДАЦІ НАСЕЛЕННЮ, ЯКЕ ПРОЖИВАЄ В ЗОНІ ПІДВИЩЕНОЇ НЕБЕЗПЕКИ ВИНИКНЕННЯ ЛІСОВИХ ПОЖЕЖ

Якщо будинок, в якому ви проживаєте, розміщується в зоні ризику, тобто може зазнати впливу від пожеж із прилеглих територій, ви маєте бути готовими захистити себе та своє майно від пожежі.

Потрібно знати інформацію про пожежну безпеку, проводити навчання серед членів сім'ї, а також практикувати дії у випадку загрози поширення пожежі на вашу територію чи будинок.

Важливим чинником ризику під час природних пожеж є дороги, оскільки вони не лише часто слугують протипожежними бар'єрами, а й визначають своєчасну доставку сил і засобів пожежогасіння та швидку евакуацію населення. Тому, для забезпечення протипожежних функцій доріг потрібно постійно підтримувати їх у належному стані, а також скошувати травостій обабіч доріг, прибирати небезпечні дерева, кущі та іншу рослинність, яка може сприяти переносу вогню через дорогу.

Пожежонебезпечний сезон - це частина року коли виникають або можуть виникнути лісові та інші природні пожежі (з моменту сходження снігового покриву навесні до настання стійкої вологої осінньої погоди або утворення снігового покриву). З метою попередження виникнення пожеж у природних екосистемах, населення має дотримуватись правил пожежної безпеки.

Використання пожежного календаря для планування діяльності

Упродовж пожежонебезпечного періоду забороняється:

- випалювання трави й інших рослинних решток на землях лісового фонду та сільськогосподарського призначення, а також на інших земельних ділянках, що безпосередньо примикають до лісу та сільськогосподарських угідь;
- розведення багать у лісі;
- заїзд на територію лісового фонду транспортних засобів та інших механізмів, за винятком тих, що використовують для лісгосподарської мети;
- паління, викидання у лісі непогашених сірників, недопалків;
- звалювання та спалювання у лісових насадженнях, поблизу сільськогосподарських угідь та торфовищ сміття, будівельних залишків, побутових та горючих відходів тощо.

Протягом періоду, під час якого можливе виникнення та розповсюдження пожежі, ризик шкоди життю та здоров'ю людей, а також матеріальним цінностям (будинкам, автотранспорту тощо) може бути пом'якшений за рахунок робіт, які створюють несприятливі для горіння умови (скошування сухої трави, прибирання навколо будинку легкозаймистих матеріалів тощо).

Для уникнення займання будинку потрібно дотримуватися правил пожежної безпеки зовні споруди, а саме:

- зберігайте дрова на безпечній відстані від будинку, при чому дрова мають бути надійно захищеними від можливих джерел загорання (накриті чи сховані у спеціальних приміщеннях);

- рідке паливо (бензин, керосин, дизельне пальне тощо) потрібно зберігати у захищених, вентильованих приміщеннях, бажано бетонних чи цегляних (досить надійним місцем зберігання є підвальні приміщення, погріб, але за умови, що вони розміщені окремо від будинку);

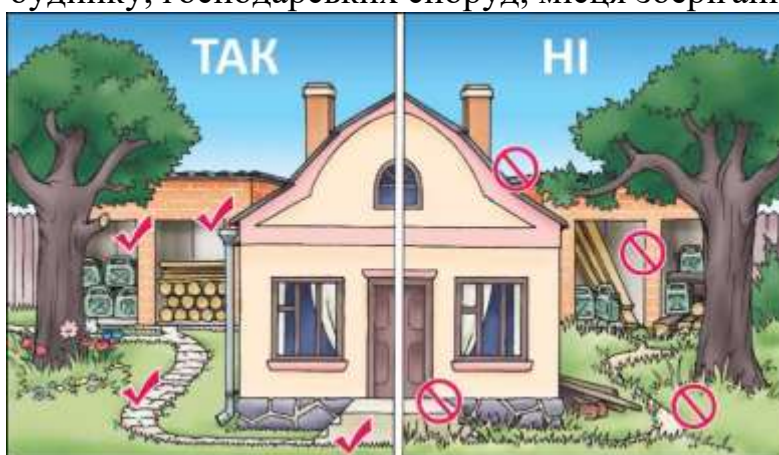
- місця відпочинку у дворі (навколо альтанок, мангалів, барбекю) мають бути очищеними від легкозаймистих матеріалів, сухої трави, гілок, побутового сміття тощо, оскільки вони можуть зайнятися від іскор чи кинутих недопалків. Також такі місця рекомендується розташовувати на безпечній від будинку відстані;

- якщо дерева ростуть менш ніж за три метри від ліній електропередачі (враховуючи гілки дерев), то потрібно повідомити про це організацію з обслуговування лінії електропередачі (ЛЕП), а вони, в свою чергу, мають обрізати гілки, які створюють небезпеку короткого замикання чи пошкодження ліній електропередачі.

- зберігати дах та водостічні системи у чистому стані. Часто люди будують будинки в безпосередній близькості з лісовими масивами чи окремими деревами, хвоя або листя з яких опадаючи затримуються на дахах будинків та у водостічних системах, що створює загрозу займання за наявності джерел загорання;

- обрізати всі гілки, які нависають над дахом будинку і дотримуватися обов'язкової відстані 5 метрів від димоходу до дерев і гілок.

- регулярно обрізати сухі, відмерлі гілки дерев і кущів та скошувати траву, особливо навколо будинку, господарських споруд, місця зберігання дров.

Приклад утримання прибудинкової території у належному, з точки зору пожежної безпеки, стані

Аварійне водопостачання

Найефективнішим шляхом реагування на пожежу на початковому етапі її розвитку є самостійне гасіння з використанням води, вогнегасників, піску чи ґрунту тощо. Тому, для того щоб бути готовим до невідкладного гасіння пожежі, яка виникла або може виникнути в будинку, господарських спорудах чи просто на подвір'ї потрібно:

- мати у розпорядженні достатньо довгий шланг, за допомогою якого можна дістати у будь-яку точку подвір'я. У випадку загрози загорання із сусідніх територій (внаслідок лісових пожеж чи на сільгоспугіддях) доцільно змочити дах будинку та легкозаймісті горючі матеріали, такі як дрова, сіно, солома тощо;
- потрібно передбачити можливість відключення електропостачання під час пожежі, для таких випадків варто застосувати аварійний генератор, мати резервуар з водою (розмістивши його таким чином, щоб дощова вода, яка стікає із даху наповнювала цей резервуар).

Улаштування резервуару з водою біля будинку

Шляхи під'їзду та евакуації

Для забезпечення вчасної допомоги рятувальних служб та евакуації мешканців із подвір'я та будинку потрібно:

- мати принаймні два шляхи виходу з вашої території;
- якщо мережа вулиць надто складна чи має тимчасові обмеження (перериті чи завалені дороги, обмеження по висоті чи ширині) потрібно організувати зустріч рятувальників у найбільш зручному місці (загальнозрозумілому) та показати альтернативний шлях під'їзду до потрібної території;
- потрібно очищати легкозаймісту рослинність на відстані не менше 3-4 метрів від доріг і під'їзних шляхів та обрізувати гілки дерев, які нависли над під'їзними дорогами та лініями електропередачі;
- задля швидкої, вчасної допомоги необхідна наявність знаків навігації: вказівних дорожніх знаків, табличок із назвами вулиць, номерами будинків.

Противопожежне облаштування вулиць (під'їзних шляхів)

Пожежна безпека у господарських спорудах

Не менш важливою ніж пожежна безпека житлових будинків є безпека господарських споруд - гаражів, майстерень, хлівів для тварин, різноманітних конструкцій для зберігання дров, сіна чи соломи, оскільки пожежі можуть поширюватися на житлові будинки чи прилеглі території і несуть загрозу для усього живого. Для уникнення можливих випадків пожеж у господарських спорудах потрібно:

- зберігати всі горючі речовини подалі від джерел займання, таких як водонагрівачі, котли, електроінструменти тощо;
  - вимикати електричні інструменти та прилади з електромережі, коли ви їх не використовуєте;
  - встановити прилади, які автоматично вимикають подачу електроенергії у разі короткого замикання чи перенавантаження мережі;
  - переконатися, що все технічне обладнання (опалювальні котли, різноманітні деревообробні чи металообробні станки, інша техніка) правильно та безпечно встановлена;
  - у гаражі має бути хоча б один вогнегасник (найкраще порошковий).
- Важливо вміти користуватися вогнегасником та періодично перевіряти його стан;
- окрім вогнегасника мати готовими до використання у аварійних ситуаціях (пожежах) інші засоби для гасіння пожежі, такі як лопата, граблі, пісок, вода (у пригоді може стати навіть сільськогосподарський розпилювач наповнений водою).

Правильно облаштована майстерня

Противопожежний захист сільськогосподарського майна

Ретельне планування, обслуговування та ведення домашнього господарства є ключем до захисту вашого сільськогосподарського майна від пожеж та запобігання його займанню. З точки зору пожежної безпеки найбільші ризики несуть сільськогосподарська техніка та обладнання, тому під час роботи з технікою потрібно:

- оснастити сільськогосподарську техніку вогнегасниками;
- переконатися, що техніка немає механічних дефектів, які можуть призвести до пожежі і має стандартизовану (дозволену) вихлопну систему з іскрогасниками;
- регулярно очищувати техніку, щоб шини на колесах і простір навколо двигунів не містили надлишків мастила, пилу, жиру, трави, соломи тощо;
- оператори с/г техніки мають стежити за пожежною ситуацією у процесі роботи, оскільки пожежі можуть виникати також і під час руху техніки (в результаті гарячого вихлопу поблизу сухої рослинності або під час руху деталей машини, коли камені або дрід вдаряються об леза чи інші робочі частини і призводять до

утворення іскор);

- усю с/г техніку слід розміщувати навколо фермерських будівель і дворів, заасфальтованих або ретельно скошених, щоб зменшити пожежну небезпеку;

- процес зварювання та кутового шліфування можна виконувати тільки на очищених від будь-якої рослинності ділянках. Також потрібно мати засоби пожежогасіння для швидкого реагування у випадку займання;

- ремонт сільськогосподарської техніки має здійснюватися тільки на очищеній від рослинності території. Варто уникати куріння під час ремонту с/г техніки на ділянках із наявністю сухої рослинності.

Безпечна робота з сільськогосподарською технікою

Дії у випадку виникнення лісової пожежі та загрози її переходу на житлові помешкання

Коли лісова пожежа наближається до людських помешкань, одним із найважливіших заходів є інформування населення про ризики, шляхи захисту, координацію дій. Інформація може надаватися різними способами:

через мобільні системи гучномовців на поліцейських і аварійних транспортних засобах;

через місцеві чи регіональні телевізійні та радіо станції;

мешканцями або працівниками особисто «від дверей до дверей» або по телефону;

можуть бути задіяні й інші системи, такі як аварійні сирени;

сучасна інформаційна система може відправляти SMS-повідомлення з попередженням про надзвичайну ситуацію.

Отримання інформації про наближення лісової пожежі з різних джерел

! Слухайте радіо та телевізійні трансляції для отримання інформації про пожежу у вашому районі.

! Зателефонуйте до поліції та пожежної служби, якщо ви виявили пожежу, або якщо вам потрібна інформація про пожежу.

Захист майна у випадку наближення лісових пожеж

У випадку наближення пожежі цегляний, кам'яний чи виготовлений з інших негорючих матеріалів будинок може стати захистом людей від іскор променевої теплоти, гарячих газів і полум'я, але маючи у своїй конструкції горючі матеріали такий будинок також може зазнати шкоди від пожежі, яка наближається. Тому, якщо є загроза загорання будинку чи інших господарських споруд від лісової пожежі, яка наближається і ви вирішуєте залишатися й захищати будівлі від пожежі, тоді потрібно виконати наступні заходи:

- дістаньте шланги та розкладіть їх по подвір'ю так, щоб ви могли дістатися до будь-якої частини будинку, а краще подвір'я та під'єднайте їх до системи водопостачання;

- рекомендується використовувати насоси, які приводять в дію автономними генераторами, оскільки здебільшого в таких випадках централізоване енергопостачання відключають через небезпеку, або аварійну ситуацію;

- одягніть бавовняний одяг з довгими рукавами, закриті туфлі і маску для захисту органів дихання (за відсутності маски можна використовувати шарфи або носові хустки, але вони забезпечують мінімальний захист);

- видаліть всі займісті предмети зовні будинку;

- заповніть ванну і раковини водою і використовуйте вологі рушники для гасіння невеликих пожеж всередині будівлі;

- якщо буде достатньо часу, очистіть будь-яку рослинність безпосередньо біля будинку;

- залишайтеся зовні якомога довше, щоб мати можливість погасити загорання, які виникли від іскор, що падають від полум'я;

- за можливості (наявності води та часу) рекомендується змочити водою дах будинку та всі елементи, які можуть легко загорітися;

- за наявності вогнегасників потрібно знати як правильно їх використовувати.

Неможна використовувати вогнегасник проти вітру, тобто на зустріч вогню, оскільки це може призвести до опіків від вогню чи негативного впливу вогнегасної речовини на людину. Використовуючи вогнегасник для гасіння вогню потрібно спрямовувати струмінь вогнегасної речовини на основу вогню, а не на його вершину (потрібно розділити вогонь та горючий матеріал).

*Використання вогнегасника: - з навітряної сторони;
- у рівнинних умовах зі сторони фронту пожежі*

Захист майна від лісової пожежі, яка наближається

! Маленькі літаючі іскри від лісових пожеж є важливою причиною спалахів будинків. Вони не спричиняють загорання вашого будинку, інших споруд, якщо легкозаймисті горючі матеріали будуть видалені.

Особистий захист у випадку наближення пожежі

Якщо пожежа наближається до будинку чи населеного пункту потрібно перш за все подбати про збереження життя людей, влада має вжити всіх заходів задля збереження життя і здоров'я людей, організувати їхню евакуацію, якщо потрібно, визначити переміщення усіх людей у безпечне місце. Але у випадках загрози життю людям властивий панічний стан, коли людина неспроможна приймати обдумані рішення, тому задля збереження життя свого та своїх близьких варто знати, як можна вберегтися:

ідіть у будинок (якщо він із цегли) чи у підвальне приміщення із усією родиною. Візьміть з собою воду та марлю для захисту легень. Важливо залишатися разом як група, щоб контролювати та допомагати один одному;

залишайтеся всередині будинку, якщо вогонь вже досяг його або дуже швидко рухається поруч. У таких випадках, якщо влада не дає вам інших інструкцій, завжди безпечніше залишатися всередині будинку;

потрібно закрити всі двері і вікна, можна завісити всі вікна та двері вологими ганчірками (важливо щоб у будинку не було протягів, тому що свіже повітря, яке приносить кисень спричиняє розвиток пожежі);

закрийте газ і відключіть електроенергію;

ретельно перевірте всі місця де можливе загорання, щоб вчасно загасити у випадку займання.

Укриття людей в безпечному місці (в будинку із цегли, який знаходиться посеред населеного пункту)

! Цегляні, кам'яні чи побудовані з інших негорючих матеріалів будинки посеред населених пунктів забезпечують надійний захист від лісових пожеж. Коли наближається лісова пожежа, першочергову увагу приділяють забезпеченню безпечних умов літнім людям, дітям, інвалідам та жінкам.

Навіть якщо наближення лісової пожежі не загрожує її переходу на житлові помешкання та прилеглу територію населеного пункту, існує небезпека ускладнення екологічної обстановки. Продукти згорання, які утворюються внаслідок горіння, небезпечні для здоров'я людей.

Для зменшення впливу негативних факторів задимлення атмосферного повітря у результаті пожеж, рекомендується дотримуватись наступних порад:

обмежити перебування на відкритому повітрі, уникати тривалого перебування на відкритому повітрі рано вранці та у найспекотніший час доби (у повітрі знаходиться максимальна кількість смогу);

тримати вікна зачиненими, особливо вночі і рано вранці. При відкритті вікон завішувати місця надходження атмосферного повітря (вікна, кватирки тощо) зволоженою тканиною і періодично її змінювати;

використовувати, при наявності, у побуті та на робочих місцях системи кондиціонування та очищення повітря;

проводити вологе прибирання в житлових приміщеннях і на робочих місцях;

поставити в житлових та робочих приміщеннях ємності з водою, щоб підвищити вологість повітря;

збільшити споживання рідини до 2-3 літрів на день для дорослих. Для відшкодування втрати солей та мікроелементів рекомендується пити підсолену і мінеральну лужну воду, молочно-кислі напої (знежирене молоко, молочну сироватку), соки, мінералізовані напої, киснево-білкові коктейлі;

в цей час уникати потрапляння під дію опадів, у випадку неможливості уникнення – за першої можливості прийняти душ.

У разі виникнення симптомів нездужання (поява ознак задишки, кашлю, безсоння) необхідно звернутися до лікаря.

**Шановні громадяни, не хтуйте правилами безпеки!
Бережіть себе та своїх рідних!**

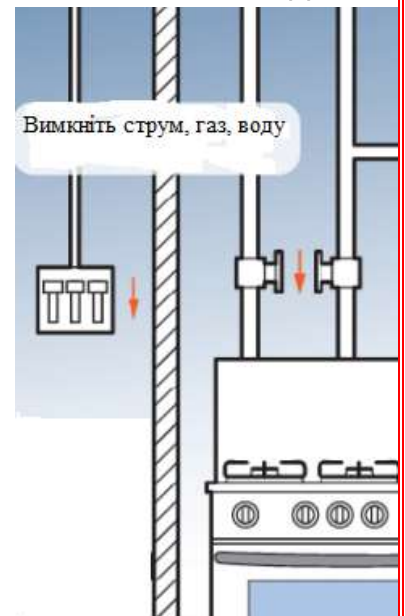
РЕКОМЕНДАЦІЇ НАСЕЛЕННЮ, ЯКЕ ПРОЖИВАЄ У ЗОНАХ РИЗИКУ МОЖЛИВОГО ПІДТОПЛЕННЯ ЧИ КАТАСТРОФІЧНОГО ЗАТОПЛЕННЯ

Дії населення у випадку загрози виникнення підтоплення або катастрофічного затоплення

- ✓ Не панікуйте.
- ✓ Негайно ввімкніть радіоприймач або телевізор. Уважно слухайте інформацію про надзвичайну ситуацію та інструкцію про порядок дій.
- ✓ Попередьте сусідів, надайте допомогу інвалідам, дітям та людям похилого віку.
- ✓ У разі евакуації дізнайтеся у місцевих органах державної влади та місцевого самоврядування про місце збору мешканців для евакуації та готуйтеся до неї.

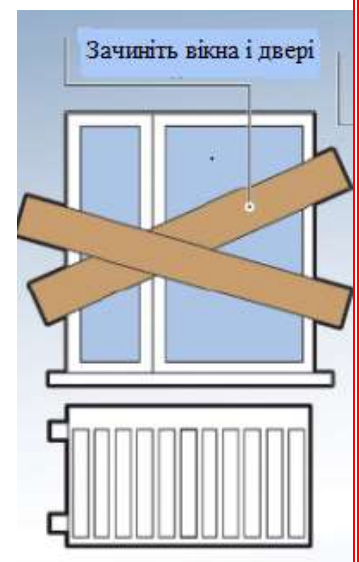
Підготуйте документи, одяг, необхідні речі, запас продуктів харчування та питної води на декілька днів, медикаменти. Складіть усе у валізу. Документи зберігайте у водонепроникному пакеті.

Від'єднайте всі споживачі електричного струму від електромережі, вимкніть газ, погасіть вогонь у печах.

Перенесіть цінні речі та продукти харчування на верхні поверхи, горище або переставте на верхні полиці. Покладіть паливно-мастильні і токсичні речовини у місце, недоступне для впливу води.

Зачиніть усі вікна і двері, при необхідності забийте вікна та двері перших поверхів дошками або фанерою.

Дії населення у зоні підтоплення або під час катастрофічного затоплення

✓ Не панікуйте.

✓ Уважно слухайте по телевізору або радіоприймачу повідомлення органів влади.

✓ Швидко підготуйте всі необхідні речі: документи, змінну білизну, запасний одяг, взуття, запас їжі і води на 3 дні, засоби особистої гігієни, ліки.

При отриманні сигналу про початок евакуації візьміть підготовлені речі та слідуйте на збірний пункт евакуації.

У разі раптового підтоплення (затоплення).

По можливості, негайно залиште зону затоплення.

Якщо це неможливо, підніміться на найближчі безпечні підвищення (верхній поверх, горище будинку, дах, інші підвищення).

! **Перевірте чи немає поблизу постраждалих, за можливості, надайте їм допомогу.**

До прибуття допомоги сигналізуйте рятувальникам про своє місцеперебування (повісте кольорове полотно, подавайте світлові сигнали).

! **Самостійну евакуацію можна проводити тільки у крайньому випадку, якщо вода досягла місця Вашого перебування.**

Для самостійної евакуації бажано використовувати човни, катери або плоти із підручних матеріалів.

Евакуацію дітей на плавзасобах необхідно проводити обов'язково в супроводженні дорослих.

Дії населення після підтоплення або катастрофічного затоплення

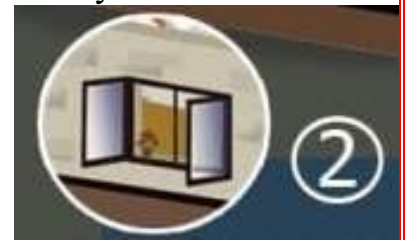

Якщо будівля потрапила в зону підтоплення (затоплення), необхідно здійснити наступні заходи:

організації;

- обережно обстежити будинок і перевірити, чи немає загрози його обвалення;
- при пошкоджених або зруйнованих водопровідних, газових і каналізаційних магістралях повідомте у відповідні комунальні служби та

- просушіть будинок;
- проведіть дезінфекцію всього затопленого майна та прилеглої до будинку території;

- запросіть фахівців для огляду стану електричної мережі;
- користуватись електроприладами можливо тільки після їх ретельного просушування;

- приватні колодязі з питною водою необхідно осушити для подальшої дезінфекції;
- обов'язково кип'ятіть питну воду, особливо з джерел водопостачання, які були підтоплені;
- всі продукти харчування, які були підтоплені водою, підлягають обов'язковій термічній обробці.

! Дізнайтесь у місцевих органів державної влади та місцевого самоврядування адреси організацій, що відповідають за надання допомоги постраждалому населенню.

РЕКОМЕНДАЦІ НАСЕЛЕННЮ, ЯКЕ ПРОЖИВАЄ В ЗОНІ ПІДВИЩЕНОЇ ЗАГРОЗИ ХІМІЧНОЇ НЕБЕЗПЕКИ

Наявність поблизу місць проживання підприємств що виробляють та використовують токсичні речовини у технологічних процесах, а також їх перевозять обумовлює підвищену загрозу хімічної небезпеки.

Хімічні речовини, які при певній кількості, що перебільшує гранично допустимі величини концентрації, можуть призвести до загибелі, гострого чи хронічного захворювання або отруєння людей, називають небезпечними хімічними речовинами. Найбільш поширеними з них є хлор, аміак, сірководень, нітратна (азотна) кислота, січаний ангідрид.

Небезпечні хімічні речовини здатні переноситись за напрямком вітру на великі відстані, проникати у негерметизовані приміщення, викликати ураження не тільки в результаті безпосереднього впливу на людей, але і через забруднену воду, харчові продукти, оточуючі речі. Характеризуються швидким настанням медичних симптомів (від 1 хвилини до години). Та утворенням зони зараження, на зовнішній межі якої 50% людей втрачають працездатність (ураження життєво важливих органів).

ЦЕ ПОТРІБНО ЗНАТИ:

Ознаками отруєння **хлором** є наступне: різкий біль у грудях, різь в очах, слезотеча, задишка, сухий кашель, блювання, порушення координації рухів та поява бульбашок на шкірі.

Ознаками отруєння **аміаком** є почастішання серцебиття і пульсу, збудження, можливі судоми, ядуха, різь в очах, слезотеча, нежить, кашель, почервоніння і свербіж шкіри.

Під час аварійних ситуацій, окрім небезпечних хімічних речовин, внаслідок пожежі, вибуху можливе ураження іншими вражаючими чинниками (опіки, травми тощо).

Існують засоби захисту від небезпечних хімічних речовин та алгоритми для зниження ступеню ураження ними.

Запам'ятайте! Органи управління цивільного захисту зобов'язані надавати населенню через засоби масової інформації оперативну та достовірну інформацію про:

- надзвичайні ситуації, що виникли, з визначенням їх меж поширення і наслідків;
- способи та методи захисту від них.

ЯК ДІЯТИ ПРИ АВАРІЇ З ВИКИДОМ НЕБЕЗПЕЧНИХ ХІМІЧНИХ РЕЧОВИН

1. **Якщо Ви знаходитесь на вулиці**, негайно застосуйте найпростіші засоби захисту органів дихання та, відповідно до отриманої інформації, виходьте із зони зараження у вказаному напрямку.

2. **Якщо відсутня можливість залишити небезпечну зону**, зайдіть у найближче приміщення і візьміть участь у герметизації (головна небезпека – це перші години, з часом концентрація зменшується і відноситься вітром).

3. **Якщо Ви вдома**, вимкніть газ і електропостачання, надійно загерметизуйте приміщення, харчові продукти, створіть в ємності запас води і чекайте повідомлень про ситуацію, яка склалась. Для захисту органів дихання використовуйте підручні вироби із мокрої тканини.

! Уникайте паніки, попередьте сусідів, надайте допомогу інвалідам, та людям похилого віку.

4. Почувши з повідомлень, що **небезпека минула**, зніміть верхній одяг, прийміть душ з милом, ретельно вимийте очі і прополощіть рот.

При підозрі на ураження пийте багато рідини і зверніться за допомогою до медичного закладу.

5. Якщо об'явлена евакуація, швидко зберіть необхідні документи, цінності, ліки, продукти, запас питної води та інші необхідні речі у герметичну валізу та підготуйтеся до евакуації.

В очікуванні евакуації щільно закрийте вікна, двері, фрамуги, вентиляційні отвори, герметизуйте липкими стрічками, змоченими водою тканиною, папером, вимкніть джерела електро-, водо- і газопостачання.

Надягніть засоби індивідуального захисту органів дихання (ватно-марлеві пов'язки, змочені водою або краще 2-5% розчинами питної соди (при ураженні хлором), оцтової або лимонної кислоти (при ураженні аміаком).

Використайте найпростіші засоби захисту шкіри (одежу), взуття (бажано гумове).

За наявності, одягніть захисні окуляри.

Попередьте сусідів про початок евакуації. Надайте допомогу дітям, інвалідам та людям похилого віку. Вони підлягають евакуації в першу чергу.

Виходьте із зони хімічного зараження в напрямі, перпендикулярному до напрямку вітру та обходьте тунелі, яри, лощини - в низинах може бути висока концентрація небезпечних хімічних речовин.

Надання першої медичної допомоги при отруєнні хлором

Негайно перемістіть постраждалого із забрудненої зони на свіже повітря, щільно вкрийте, дайте подихати киснем, парами води або аерозолем 0,5% розчину питної соди протягом 15 хвилин. Шкіру, рот, ніс промийте 2 % розчином питної соди або водою з милом. Основним засобом боротьби з хлором є вода, за можливості - тепле молоко з содою. У разі необхідності - зробіть штучне дихання способом «рот в рот». Не дозволяйте потерпілому пересуватися самостійно. Транспортуйте його лише лежачи.

Надання першої медичної допомоги при отруєнні аміаком

Негайно винесіть постраждалого із зони ураження. Шкіру, рот, ніс промийте водою. В очі закапайте по дві-три краплі 30 % альбуциду, в ніс - оливкову олію. Транспортуйте потерпілого до медичного закладу лежачи. Забезпечте тепло та спокій, дайте зволожений кисень.

РЕКОМЕНДАЦІЇ НАСЕЛЕННЮ, ЯКЕ ПРОЖИВАЄ ПОБЛИЗУ ВИБУХОНЕБЕЗПЕЧНИХ ОБ'ЄКТІВ

У разі виникнення надзвичайної ситуації на складах зберігання боєприпасів у зону можливого ураження можуть потрапити мешканці розташованих поблизу населених пунктів.

Факторами небезпеки вибухів боєприпасів є: руйнування будівельних конструкцій будинків та споруд; руйнування на газо-, електромережах; виникнення осередків загоряння, утворення завалів; руйнування систем життєзабезпечення. Додатковою небезпекою є вірогідність детонації боєприпасів та повторні вибухи.

У разі виникнення надзвичайної ситуації на вибухонебезпечному об'єкті необхідно діяти наступним чином:

1. Не панікувати. негайно ввімкнути приймач радіотрансляційної мережі або телевізор. Уважно прослухати інформацію про надзвичайну ситуацію та порядок дій.
2. Повідомити сусідів та близьких про початок евакуації.
3. Швидко зібрати документи, гроші та коштовні речі, предмети першої необхідності, ліки, мінімум білизни та одягу, запас продуктів на 2 доби. Рекомендується, щоб набір речей, який може знадобитися у будь-якій екстремальній ситуації (так звана «тривожна валіза»), був підготовлений завчасно і зберігався в легкодоступному місці.

4. Вимкнути джерела водо-, електро та газопостачання, загасити вогонь у грубах.

5. Взяти підготовлені речі та вирушити за межі небезпечної зони, або до найближчих, перелічених в оповіщенні, збірних пунктів евакуації.

6. Надати допомогу дітям, інвалідам та людям похилого віку. Вони підлягають евакуації в першу чергу.

7. Потурбуватись стосовно кормів для домашньої худоби.

Якщо Ви безпосередньо перебуваєте в зоні вибухів, пам'ятайте, що при загрозі вибуху потрібно лягти на живіт, захищаючи голову руками, далі від вікон, закслених дверей, проходів, сходів. В будинку найбезпечніше місце - під перекриттями або в арках проходів. Краще укриття - це підвал. Якщо поряд стався вибух, прийміть заходи до недопущення пожежі та паніки, надайте першу домедичну допомогу постраждалим.

Шановні громадяни, у разі необхідності - використовуйте вищезазначені рекомендації і це допоможе Вам діяти швидко, впевнено, мінімізує збитки та збереже життя!